

Trung thu - Tết của trẻ thơ - Tết nuôi dưỡng tâm hồn

ISSN: 2734-9195 07:10 06/10/2025

Trung Thu, với muôn ngọn đèn lung linh, cũng là lời nhắc nhở để ta thấp sáng ngọn đèn trí tuệ trong chính mình, soi rọi cho con trẻ và cho cộng đồng.

Tác giả: **Huệ Đức**

Trong kho tàng văn hóa Việt Nam, có những lễ hội không chỉ là dịp vui chơi, hội tụ mà còn là cơ hội để nuôi dưỡng đời sống tinh thần và vun bồi đạo đức.

Tết Trung Thu là một trong những ngày lễ như thế. Người Việt từ bao đời đã xem Trung Thu là *"Tết của tình thân, của đoàn viên"*, là mùa hội tụ của ánh trăng, hương cốm mới, tiếng trống lân rộn rã và niềm vui con trẻ. Dưới ánh trăng tròn, ta không chỉ thấy nụ cười hồn nhiên của trẻ thơ mà còn bắt gặp chính mình trong những khoảnh khắc trở về với tâm hồn thuần khiết, giản đơn.

Trung Thu, nét đẹp văn hóa Việt

Trung Thu ở Việt Nam được hình thành từ lâu đời, gắn liền với tập tục nông nghiệp lúa nước và đời sống tinh thần của cư dân Á Đông.

Ngày rằm tháng Tám, khi mùa màng đã thu hoạch xong, người dân có dịp sum họp, tạ ơn trời đất, vui mừng bên thành quả lao động. Ánh trăng tròn tượng trưng cho sự viên mãn, trọn vẹn, cho niềm mong ước đoàn viên. Những hình ảnh quen thuộc như mâm cỗ trông trăng với bánh nướng, bánh dẻo, quả bưởi, quả hồng, chiếc đèn ông sao, đầu lân, trống ếch... đã in sâu trong ký ức bao thế hệ.

Ngày nay, dù xã hội hiện đại có nhiều đổi thay, Trung Thu vẫn giữ vị trí đặc biệt trong lòng mỗi người dân. Khắp mọi miền đất nước, từ thành thị đến thôn quê, từ mái nhà đơn sơ đến các chùa chiền, đều vang lên tiếng trống múa lân, rước đèn, phá cỗ, tạo nên một không khí chan hòa, gắn kết.

Từ góc nhìn văn hóa Phật giáo, Trung Thu không chỉ là một lễ hội vui chơi mà còn chứa đựng ý nghĩa hướng về cội nguồn.

Kinh Tăng Chi Bộ dạy: *“Người biết ơn và báo ơn là người hiếm có ở đời”*.^[1] Tết Trung Thu, khi con cháu dâng cỗ trông trăng, cũng là lúc thể hiện tấm lòng hiếu kính với ông bà, tổ tiên. Như vậy, lễ hội này vừa mang tính nhân văn sâu sắc, vừa nuôi dưỡng truyền thống hiếu đạo trong đời sống dân tộc.

Tết của trẻ thơ, Tết nuôi dưỡng tâm hồn

Nếu Tết Nguyên Đán được coi là Tết của **gia đình**, thì Tết Trung Thu chính là Tết của trẻ em. Đây là dịp các em được sống trọn vẹn trong thế giới hồn nhiên của mình: rước đèn dưới ánh trăng, ngắm múa lân rộn ràng, phá cỗ trong tiếng cười giòn tan. Những kỷ niệm tuổi thơ ấy sẽ mãi không phai mờ và trở thành hành trang tinh thần đi theo các em suốt cuộc đời.

Trung Thu không chỉ dừng lại ở niềm vui của trẻ nhỏ. Nó còn mang sứ mệnh nuôi dưỡng tâm hồn con người. Bởi khi người lớn chuẩn bị mâm cỗ, làm đèn, trao tặng quà cho trẻ, cũng chính là lúc họ nuôi dưỡng trong mình tình thương và lòng bao dung. Những chiếc đèn lồng lung linh không chỉ để trẻ thơ vui chơi, mà còn là ngọn lửa thắp sáng tình thân, tình làng nghĩa xóm. Mỗi chiếc bánh, mỗi phần quà trao đi không chỉ chứa vị ngọt của hương vị Trung Thu, mà còn hàm chứa sự sẻ chia và tấm lòng hiếu nghĩa. Người xưa thường nói: *“Sống trong đời sống cần có một tấm lòng”*. Trung Thu, trong ý nghĩa sâu xa, chính là ngày để thắp sáng tấm lòng ấy, để mỗi người thêm trân trọng sự đoàn viên, biết hướng về nhau bằng tình thương và những điều tốt đẹp.

Trong Kinh Pháp Cú dạy: *“Chiến thắng vạn quân không bằng chiến thắng chính mình”*^[2] Trung Thu, với ánh trăng tròn soi sáng như lời nhắc nhở mỗi chúng ta hãy quay về chiến thắng những tham lam, ích kỷ, hơn thua, để nuôi dưỡng sự bình an, thanh tịnh tròn đầy nơi tâm hồn mình.

Một khi lòng người trong sáng, hồn nhiên như trăng rằm thì cuộc sống sẽ trở nên nhẹ nhàng, an vui.

Sống trong xã hội hiện đại hóa ngày nay, trẻ em không chỉ cần niềm vui vật chất, mà còn rất cần sự chăm sóc tinh thần. Trung Thu là cơ hội để cha mẹ, thầy cô và cộng đồng trao gửi tình thương, hướng dẫn các em biết sống nhân ái, biết chia sẻ với bạn bè, và biết giữ gìn những giá trị truyền thống. Khi trẻ em được nuôi dưỡng trong môi trường đầy yêu thương, thì đó cũng là nền tảng xây dựng nên một xã hội an lành, hạnh phúc.

Hình ảnh minh họa (sưu tầm).

Cầu nối giữa truyền thống và hiện đại

Trung Thu không chỉ thuộc về quá khứ, mà còn là chiếc cầu nối đưa truyền thống bước vào đời sống hiện đại. Giữa nhịp sống hối hả, Trung Thu giúp con người nhớ rằng còn có những giá trị tinh thần cần được giữ gìn.

Ngày nay, nhiều đô thị hiện đại tổ chức lễ hội Trung Thu với ánh đèn điện lung linh, sân khấu ca nhạc, trò chơi sôi động. Nhưng song song đó, nhiều gia đình, ngôi chùa vẫn giữ nếp xưa: cùng nhau làm đèn ông sao, bày mâm cỗ, kể cho con trẻ nghe sự tích chú Cuội, chị Hằng. Đó chính là sự dung hòa giữa truyền thống và hiện đại để Trung Thu vừa mới mẻ, vừa mang đậm chất Việt.

Quan trọng hơn, Trung Thu là cầu nối các thế hệ. Khi ông bà kể chuyện xưa, cha mẹ dạy con làm đèn, trẻ nhỏ hồn nhiên ca hát, tất cả cùng ngồi bên mâm cỗ, ánh trăng rằm trở thành chứng nhân cho tình thân gắn bó. Trong ánh sáng ấy, khoảng cách thế hệ được xóa nhòa, thay vào đó là sự đồng điệu trong tình yêu thương.

Trung Thu còn là nhịp cầu giữa cá nhân và cộng đồng. Từ những khu phố nhỏ đến quảng trường lớn, từ sân chùa đến trường học, mọi người cùng rước đèn, phá cỗ, chia sẻ niềm vui. Trong khoảnh khắc ấy, mỗi người cảm thấy mình là một phần của tập thể, được nâng đỡ trong tình thương và đoàn kết. Đây chính là giá trị của tinh thần hỷ xả mà Phật giáo hằng nhấn mạnh: *“Hạnh phúc chân thật không nằm ở sự hưởng thụ riêng lẻ, mà ở niềm vui được chia sẻ cùng tha nhân, cùng nhau làm cho đời sống thêm an lạc.”*

Có thể nói, Trung Thu không chỉ là ngày hội vui chơi mà còn là dịp để khẳng định những giá trị bền vững của văn hóa Việt Nam. Nó vừa là truyền thống lâu đời, vừa là lời nhắc nhở con người về trách nhiệm với thế hệ mai sau, đồng thời là chiếc cầu nối đưa những giá trị xưa vào trong hiện tại. Trong nhịp sống hiện đại, đôi khi ta lãng quên mất những giá trị tinh thần.

Vì thế, Trung Thu cần được nhìn nhận không chỉ là lễ hội, mà còn là “*pháp hội của tâm hồn*”, nơi ánh sáng từ bi và trí tuệ được thắp lên.

Chú thích:

[1] Tăng Chi Bộ kinh, Chương Hai Pháp, Phẩm Tâm Thăng Bằng, Thích Minh Châu dịch, VNCPHVN, Nxb Hồng Đức, 2020, tr.60.

[2] Tiểu Bộ kinh, Pháp Cú 103, Thích Minh Châu dịch, VNCPHVN, Nxb Hồng Đức, 2020. tr.43.

Tác giả: **Huệ Đức**